

Janské / Jánské?

Běžný kontakt s lidmi, jednání rady, komisí, ale i média či bohužel i reklamní sdělení na území města – to vše poskytuje příležitosti zaznamenat časté používání nesprávného názvu - Jánské Lázně. Rozsah využívání chybného tvaru je možné alespoň částečně kvantifikovat prostřednictvím ukazatelů provozu webových stránek města.

V uplynulých dvou letech tam lze zaznamenat nárůst používání nesprávného názvu našeho města. Návštěvníci našeho webu v rámci vyhledávání použili chybný název v minulých dvou letech v 36 resp. 42 % ze všech klíčových slov použitých pro přístup na web.

Co je z pohledu původu místního názvu, vývoje jazyka či jiných důvodů, tak „podmanivého“ na nesprávném tvaru, který je hojně využíván? Má z jazykového hlediska nějaký jednoznačný smysl trvat na používání tvaru Janské Lázně? Nakolik bychom měli tuto situaci vnímat jako problém (pro mnohé ovšem zcela podružný)?

Na tyto otázky mi odpověděla paní Ivana Svobodová z Ústavu pro jazyk český AV ČR.

Cituji:

„Výkladové slovníky češtiny uvádějí u přídavného jména odvozeného od slova Jan pouze podobu janský. U složeného přídavného jména s první částí svato - však vedle podoby svatojanský připouštějí i podobu svatojánský. Ta, jak dokládá [Český národní korpus](#) (soubor počítačově uložených textů - v případě mluveného jazyka - přepisů záznamu mluvy, který slouží k jazykovému výzkumu) jednoznačně nad podobou s krátkým -a- převažuje. Patrně analogicky s ní se větší měrou objevuje i podoba jánský v názvu města. Roli tady může hrát i to, že v názvech ulic se občas též vyskytuje podoba jánský: v Praze Jánský vršek, v Jihlavě Pod Jánským kopečkem. Janské Lázně nejsou jedinou obcí, s jejíž pravopisnou/výslovnostní podobou jsou problémy. Rozdíly mezi úřední, tedy schválenou podobou a častou uzuální podobou jsou např. u jmen Rabí (často nekodifikované Rábí), Třebaň (Třebáň), Braník (Bráník), Chýše (Chýše). Podoba janský je naprosto systémová. Bylo by proto nutné zjistit, nakolik je opravdu v rámci běžných zvyklostí nedodržována a zda by byla místními obyvateli podoba jánský tolerována.“

Závěrem perličku. Používání tvaru Jánské Lázně netolerují navigační přístroje, takže zmatený obchodní zástupce nejmenované vrchlabské! firmy, hledaje pomoc po telefonu, mi byl schopen vytrvale tvrdit, že adresa místa zakázky prostě neexistuje.